

بررسی طراحی پارک بانوان با رویکرد ایجاد تحرک و نشاط؛ مطالعه موردی شهرستان زاهدان

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۱۹

کد مقاله: ۸۱۹۶۰

شهریار یعقوبی^{۱*}، ملیحه شهرکی نادر^۲، عبدالغفور براهویی^۳،
حجت سعادت^۴، سید مجتبی هاشمی^۵

چکیده

با توجه به رشد و نمو فکری در جهان امروز و حضور زنان در جامعه به عنوان قشر مهمی از آن، کلیه جوامع بشری و کشورها به دنبال فراهم کردن نیازهای روحی و معنوی بانوان در جامعه و شهر خود هستند. هنگامی که در فضاهای شهری حضور پیدا می نماییم به برخی از کمبودهای جامعه از جمله نبود فضاهایی که زنان بتوانند در آنجا حضور راحتی داشته باشند و از دغدغه های ذهنی برای مدتی دور بمانند وجود ندارد. از طرفی پارک ها و فضاهای سبز عمومی که برای کلیه افراد جامعه در نظر گرفته شده است نیز در برخی موارد موجب احساس ناامنی و ترس در بانوان ایجاد می کند. بنابراین ما به دنبال ایجاد مکان و فضاهایی برای بانوان هستیم تا با اختصاصی کردن آن برای بانوان حس امنیت و راحتی را برای آنان فراهم کنیم تا بتوانند با پوشش دلخواه خود و فضای مختص به خود حس بهتری داشته باشد و بتواند در کنار دیگر بانوان در آن مکان رشد فکری و ارتقا پیدا کند از طرفی با ورزش در آنجا سلامت زندگی و خود را فراهم کند. در این پارک با تامین کلیه کاربری های مورد نیاز زنان و خدماتی برای آنها موجب حس تعلق و شادی برایشان فراهم گردانده می شود و زمان بیشتری از روز رو می توانند در آنجا بدون دغدغه سپری کنند. با ایجاد پارک بانوان به عنوان فضای اختصاصی آنها تحرک، شادابی و رشد فکری و ارتقا ذهن زنان را در پیش رو خواهیم داشت.

واژگان کلیدی: پارک بانوان، تحرک، نشاط

۱- کارشناس ارشد مهندسی معماری، سرپرست امور شهرسازی پهنه شمالی منطقه ۴ شهرداری زاهدان (نویسنده مسئول)
sharyaryaghoobi@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد مهندسی علوم باغبانی، کارشناس حفظ باغات شهرداری زاهدان

۳- معاون شهرسازی و معماری شهرداری زاهدان

۴- مدیر شهرسازی و طرح های توسعه شهری شهرداری زاهدان

۵- کارشناس ارشد مهندسی معماری - کارشناس عمران (مامور بازدید) شهرداری زاهدان

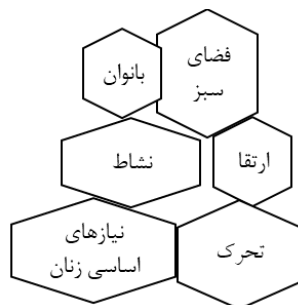
طراحی و ایجاد پارک مختص به بانوان در شهرها روحیه اعتماد و ایجاد نشاط و شادی بیشتر و انگیزه شرکت در گروهها و تجمعات ورزشی در بانوان را بیشتر می نماید. بانوان جهت حضور فعال در زمینه ورزش و برقراری تعاملات اجتماعی با عوامل و محدودیت هایی رو به رو هستند، عدم امکان بر آورده شدن نیازهایی همچون، آزادی در پوشش، صبحت کردن در مورد مسایل گوناگون، تخلیه انرژی با حرکات موزون و آزادانه ورزش و تفریح انجام دادن، عدم وجود مکان با ارایه خدمات مناسب و دیگر نیازها موجب شده تا بانوان حضور فعال در حوزه ورزش و تعاملات اجتماعی در جامعه نداشته باشند.

امروزه در کشور ما بر اساس نیاز زنان در پایتخت و بسیاری از شهرهای بزرگ، اقدام به احداث پارکهای موضوعی ویژه آنان شده است. در بررسی کلی مشاهده شده است که اکثر این طرح ها فاقد برنامه راهبردی مختص پارک بانوان می باشد. به طوریکه صرفا با محور نمودن برخی از باغ ها و پارکهای قدیمی، نام پارک بانوان بر آنها نهاده اند و حتی تلاشی برای استانداردسازی آنها به صورت پارک متعارف به عمل نیامده است. آیا اینگونه پارکها یک راه حل مناسب برای آزادی و راحتی زنان می باشند یا نوعی محبوس نمودن زنان در میان دیوارهای بلند و جدایی گزینی جنسیتی محسوب میشود این موضوع به عنوان جریانی نو در دهه اخیر در ایران، بادیدگاه های متفاوتی مطرح شده است و فقدان مطالعات علوم اجتماعی در آن مشهود می باشد که لازمه آن، بررسی طراحان و برنامه ریزان به صورت چندجانبه می باشد. از این رو شایسته است موضوع را با اهداف کلی اجتماعی، فرهنگی، تفریحی، بهداشتی و اقتصادی به صورت جامع مورد مطالعه قرار داد. تمامی این اهداف، در آسایش زندگی اجتماعی بانوان موثر بوده و کمبود هریک از آنها نیازهای روحی، روانی و جسمی به دنبال خواهد داشت، (شریعتی، ۱۳۹۸، ص ۲). امنیت یکی از اساسی ترین نیازهای هر جامعه است؛ که زنان به عنوان نیمی از جمعیت جامعه گروه آسیب پذیر هستند که امنیت آنها از راههای گوناگون در معرض تهدید قرار دارد. امنیت اجتماعی در بستر جامعه شکل می گیرد و هدف آن حفظ، تداوم و تعامل و شرایط قابل پذیرش برای گروهها و افراد است. سهم بانوان در اوقات فراغت بسیار کمتر از مردان است و امکانات تفریحی و ورزشی و فراغتی آنان نیز بسیار کمتر و محدودتر است، چرا که نگرش های حاکم بر جامعه در خصوص چگونگی گذران اوقات فراغت بانوان تاکنون به صورت سنتی بوده است. از آن جایی که بانوان نقش حیاتی تربیتی «آموزشی در خانواده» را ایفا می کنند؛ لذا توجه به سلامت جسمی و روحی بانوان بسیار مهم بوده است.

۲- روش شناسی تحقیق

این تحقیق به دنبال طراحی پارک بانوان با رویکرد ارتقا، نشاط و تحرک بوده و می کوشد که با استفاده از روش های تحقیق کمی، شناخت ما را نسبت به موضوع مورد مطالعه گسترش دهد و نتایج حاصل شده را کاربردی کند. بنابراین در این تحقیق با توجه به موضوع تحقیق و مباحث نظری آن از روش های اسنادی و کتابخانه ای و نیز از روش پیمایش که یکی از مهمترین روش های شبه تجربی است استفاده گردیده است. سپس از ابزار و تکنیک های تحلیل آماری و نرم افزار SPSS جهت طبقه بندی، تجزیه و تحلیل استفاده شده و نهایتا به ارائه راهکار های متناسب در ایجاد پارک بانوان در جهت ارتقا، تحرک و نشاط منجر گردیده است.

۱-۲- شاخص ها و متغیرهای تحقیق

شکل ۱- متغیرهای تحقیق

متغیرهای این تحقیق بر مبنای چارچوب نظری منتخب در شکل ۱ آمده است؛ و بر اساس روابط بین هریک از متغیرها مدل مفهومی در تحقیق ایجاد می کنیم. اساس ارزیابی، بر مبنای پاسخهای جامعه آماری به پرسش ها در تحقیقات میدانی و تحلیل های آماری و استنباطی سوالات پرسشنامه انجام گرفته است.

۳- روش تحقیق

تحقیق مورد از نظر نوع و ماهیت، از جمله پژوهش های کاربردی می باشد. محدوده مطالعاتی در زاهدان است. نمونه آماری برای پرسشگری در میان زنان شامل ۳۸۵ نفر بوده است. به منظور گردآوری اطلاعات مورد نیاز این پژوهش نیز ابتدا مبنای تئوریک بحث به روش کتابخانه ای و اسنادی شکل گرفته و سپس از شیوه پیمایشی و میدانی بهره گرفته شد. در روش کتابخانه ای، علاوه بر جمع آوری اطلاعات مربوط به بنیان های نظری تحقیق که با منابع خارجی و داخلی بدست آمد، داده های موجود در اسناد و تحقیقات گذشته، کتب و پایان نامه های مرتبط انجام شده، استفاده از تجربیات دیگر کشورها، آمارهای رسمی، اسناد و مدارک سازمانی مورد بررسی قرار گرفت. و در بخش میدانی نیز اطلاعاتی از طریق مصاحبه و پرسش نامه محقق ساخته جمع آوری شده و با تجزیه و تحلیل این اطلاعات به سوالات تحقیق جواب داده می شود. در نهایت با استفاده از روش تحلیل آماری بررسی شد.

۴- ابزار جمع آوری اطلاعات

در این پژوهش ابزار جمع آوری اطلاعات به دو صورت میدانی (تکمیل پرسشنامه) و کتابخانه‌ای (کتاب، پایان نامه ها، تحقیقات پیشین، تجربیات مشابه سایر کشورها) بوده است. پرسشنامه بر اساس مبانی تئوریک بحث و در طیف لیکرت به صورت رتبه ای طراحی و تکمیل می‌شود.

۴-۱- پرسش نامه

پرسشنامه یک ابزار تحقیقاتی با مجموعه‌ای از پرسش‌ها است که با هدف جمع آوری و ثبت اطلاعات مورد استفاده قرار می‌گیرد و تنها راه عینی جمع آوری داده ها و تنها وسیله مناسب استفاده از پرسش نامه در مطالعات است. به این ترتیب می توان (صفت پنهان) را اندازه گیری کرد (نگهبان و مستجابی، ۱۳۸۴:۱۷).

۴-۱-۱- طراحی پرسش نامه

برای طراحی پرسش نامه تلاش بر این شده است که پرسش هایی انتخاب کنیم که در رابطه با هدف این تحقیق نقش اساسی داشته باشند، در راستای نیازهای اطلاعاتی تحقیق صورت گرفته و از موضوعات کم اهمیت و جزئی پرهیز شده است. برای هر سوال ابتدا متغیرهای مناسبی انتخاب نموده است و برای سنجش جواب های داده شده به آن سوالات مطرح شده از مقیاس های متناظر با متغیرهای مورد نظر استفاده گردیده است. برای سنجش سوالاتی که دارای متغیرهای کمی بوده اند، از مقیاس فاصله ای استفاده شده و برای سوالاتی که دارای متغیرهای کیفی بوده اند بسته به ماهیت موضوع از مقیاس های اسمی یا ترتیبی بکار گرفته شده است. عملیات پرسشگری در بهار ۱۳۹۹ انجام گردیده است.

۴-۲- مقیاس های سنجش به کار برده شده در تحقیق

مقیاس هایی که در این تحقیق به کار برده شده است عبارتند:

- مقیاس اسمی (جنس، شغل و ...)

- مقیاس فاصله ای (سن و ...)

- مقیاس ترکیبی یا رتبه ای در قالب طیف لیکرت

از پرسش شوندهگان درخواست شد نظرات خود را در مورد هر یک از گویه ها (سوالات) در یکی از حالت های خیلی کم تا خیلی زیاد که در ۵ طیف تنظیم شده بود پاسخ دهند.

۵- جامعه آماری

جامعه آماری در این پژوهش، زنان شهر زاهدان است که به عنوان یک جامعه آماری نامحدود در نظر گرفته شده است. «افراد جامعه آماری» این پژوهش را گروه شامل: زنان در گروه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال در شهر زاهدان تشکیل می دهند.

۶- حجم نمونه

جهت تعیین حجم نمونه در این تحقیق به روش ها و فرمول هایی اشاره دارد که برای محاسبه تعداد نمونه معرف جامعه آماری مورد استفاده قرار می‌گیرد. مهم ترین تصمیم برای تعمیم پذیری نتایج یک تحقیقات علمی انتخاب یک نمونه معرف جامعه است. اگر نمونه به خوبی نتواند ویژگی های جامعه را دربرگیرد استفاده از بهترین روش آماری نیز فاقد وجهات لازم برای استناد است. فرآیند نمونه گیری باید مطابق دستوالعمل های استاندارد صورت گیرد تا از حداکثر ثمر بخشی برخوردار باشد (مولر و دیگران، ۱۳۸۱).

جدول ۱- حجم نمونه براساس نظریه دیکی و واتز؛ منبع: حبیبی و مقصودیفر، ۴۹:۱۳۹۲

حجم نمونه = n	خطای قابل قبول = d	درصد اطمینان
۴۰۰	۰/۰۵	۹۵
۳۳۰	۰/۰۵۵	۹۴/۵
۲۷۷/۷۷۷۷۷۸	۰/۰۶	۹۴
۲۰۴/۰۸۱۶۳۲۷	۰/۰۷	۹۳
۱۷۷/۷۷۷۷۷۸	۰/۰۷۵	۹۲/۵
۱۵۶/۲۵	۰/۰۸	۹۲
۱۲۳/۴۵۶۷۹۰۱	۰/۰۹	۹۱
۱۰۰	۰/۱	۹۰

در این پژوهش بنا به ماهیت جامعه آماری که حجم بالایی را در بر می گیرد از فرمول زیر در جهت تعیین حجم نمونه ی آماری استفاده شد (منبع: حبیبی، ۱۳۹۱):

$$n = \frac{z^2 p(1-p)}{d^2}$$

در فرمول فوق: (n) جامعه ی نمونه تقیق است.

(z) سطح اطمینان از بازه ی قرار گیری میانگین که در این تحقیق ۹۵٪ در نظر گرفته شده است

(P): تغییرات پیش بینی شده در پاسخ هاست که در این پژوهش برابر ۰,۵ است

(d): حاشیه خطا در اندازه گیری که در اینجا برابر ۰,۰۵ است

در پژوهش حاضر حجم نمونه با سطح اطمینان ۹۵ درصد انحراف استاندارد ۵/ و بازه ی خطای ۵٪ +/- انتخاب شد و نتیجه به شکل زیر مشخص گردید.

$$n = \left(\frac{(1.96)(0.5)}{0.05} \right)^2 = \frac{0.9604}{0.0025} = 384.16$$

مقدار به دست آمده برابر با ۳۸۵ شد. که حجم نمونه آماری را نشان می دهد.

۷- روش نمونه گیری

در این مطالعه از بین انواع نمونه گیری، روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شده است. می دانیم که نمونه گیری مطلوب آن است که فقط تحت تأثیر عوامل تصادفی بی طرف بوده و احتمال شمول همه موردهای جامعه آماری در نمونه برابر است و به هیچ موردی مزیت و برتری اعطا نگردد (مولر و دیگران، ۱۳۸۱: ۴۰۵).

در این تحقیق نیز برای انتخاب نمونه ها با توجه به گروه های چهار گانه پاسخ دهنده روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای و هر گروه را به عنوان یک خوشه اصلی بیان نموده است.

با توجه به بیماری کرونا و نبود حضور کافی زنان در جامعه از کسانی که آشنایی کافی با آنها داشتیم پرسشنامه ها را در میان آنان پخش نموده که حدود ۳۸۵ پرسش نامه توزیع گردید و کسانی که سطح سواد پایینی داشتند به کمک فرزندان شان به پر کردن پرسشنامه اقدام نمودند.

۸- توصیف داده ها

۸-۱- توصیف شاخص های دموگرافیک

۸-۱-۱- توزیع فراوانی افراد مورد بررسی بر اساس سن

از ۳۸۵ فرد مورد بررسی ۳۱ نفر (۸/۱ درصد) بین ۱۸ تا ۲۵ سال، ۲۶۹ نفر (۶۹/۹ درصد) بین ۲۶ تا ۳۵ سال، ۸۵ نفر (۲۲/۱ درصد) بین ۳۶ تا ۴۵ سال سن داشته اند. در جدول (۲) توزیع فراوانی برحسب سن آورده شده است. همچنین نمودار دایره ای توزیع فراوانی بر حسب سن در نگاره (۱) آورده شده است.

جدول ۲- توزیع فراوانی افراد مورد بررسی بر اساس سن (منبع: نگارنده)

		فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
سن	۱۴ تا ۱۸	۳۱	۸,۱	۸,۱	۸,۱
	۲۶ تا ۳۵	۲۶۹	۶۹,۹	۶۹,۹	۷۷,۹
	۳۶ تا ۴۵	۸۵	۲۲,۱	۲۲,۱	۱۰۰
	مجموع	۳۸۵	۱۰۰	۱۰۰	

۸-۱-۲- توزیع فراوانی افراد مورد بررسی بر اساس تحصیلات

از ۳۸۵ فرد مورد بررسی ۳۱ نفر (۸/۱ درصد) زیر دیپلم، ۶۹ نفر (۱۷/۹ درصد) دیپلم و فوق دیپلم، ۱۹۹ نفر (۵۱/۷ درصد) لیسانس، ۸۶ نفر (۲۲/۳ درصد) فوق لیسانس و بالاتر داشته اند. در جدول (۳) توزیع فراوانی برحسب تحصیلات آورده شده است. همچنین نمودار دایره ای توزیع فراوانی بر حسب تحصیلات در نگاره (۲) آورده شده است.

جدول ۳- توزیع فراوانی افراد مورد بررسی بر اساس تحصیلات (منبع: نگارنده)

	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
تحصیلات	زیر دیپلم	۳۱	۸,۱	۸,۱
	دیپلم و فوق دیپلم	۶۹	۱۷,۹	۲۶,۰
	لیسانس	۱۹۹	۵۱,۷	۷۷,۷
	فوق لیسانس و بالاتر	۸۶	۲۲,۳	۱۰۰
	مجموع	۳۸۵	۱۰۰	۱۰۰

۸-۱-۳- توزیع فراوانی افراد مورد بررسی بر اساس قومیت

از ۳۸۵ فرد مورد بررسی ۱۶۴ نفر (۴۲/۶ درصد) فارس، ۱۴۹ نفر (۳۸/۷ درصد) سیستانی، ۶۹ نفر (۱۷/۹ درصد) بلوچ، ۳ نفر (۰/۸ درصد) سایر قومیت داشته‌اند. در جدول (۴) توزیع فراوانی برحسب قومیت آورده شده است. همچنین نمودار دایره ای توزیع فراوانی بر حسب قومیت در نگاره (۳) آورده شده است.

جدول ۴- توزیع فراوانی افراد مورد بررسی بر اساس قومیت (منبع: نگارنده)

	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
تحصیلات	فارس	۱۶۴	۴۲,۶	۸,۱
	سیستانی	۱۴۹	۳۸,۷	۸۱,۳
	بلوچ	۶۹	۱۷,۹	۹۹,۲
	سایر	۳	۰,۸	۱۰۰
	مجموع	۳۸۵	۱۰۰	۱۰۰

۸-۱-۴- توزیع فراوانی افراد مورد بررسی بر اساس مذهب

از ۳۸۵ فرد مورد بررسی ۳۱۶ نفر (۸۲/۱ درصد) تشیع، ۶۹ نفر (۳۸/۷ درصد) تسنن، مذهب بوده اند. در جدول (۵) توزیع فراوانی برحسب مذهب بیان شده است و نمودار دایره ای توزیع فراوانی بر حسب مذهب در نگاره (۴) آورده شده است.

جدول ۵- توزیع فراوانی افراد مورد بررسی بر اساس مذهب (منبع: نگارنده)

	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
تحصیلات	تشیع	۳۱۶	۸۲,۱	۸۲,۱
	تسنن	۶۹	۱۷,۹	۱۰۰
	مجموع	۳۸۵	۱۰۰	۱۰۰

۹- بررسی سوالات پرسشنامه از دیدگاه پاسخ دهندگان

به منظور بررسی سوالات تحقیق، و بررسی میزان مطلوبیت یا عدم مطلوبیت هر یک از سوالات از دیدگاه پاسخ دهندگان، می بایست از آزمون t تک نمونه ای استفاده نمود. براساس این آزمون در صورتی که مقدار میانگین جامعه با مقدار t-value که توسط تحلیلگر تعیین میگردد برابر باشد مقدار سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ محاسبه خواهد شد و در صورتی که مقدار میانگین جامعه با مقدار t-value نا برابر باشد مقدار سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ محاسبه می شود. مقدار t-value همواره به گونه ای انتخاب می شود که برابر مقدار متوسط پاسخ باشد. به این معنا که در صورتی که سوالات از نوع طیف پنج تایی لیکرت باشد این مقدار برابر ۳ و در صورتی که سوالات از نوع طیف هفت تایی لیکرت باشد مقدار t-value برابر ۴ خواهد بود.

۱۰- بررسی فرض نرمال

برای بررسی فرض نرمال بودن مولفه های اصلی (طراحی، پارک بانوان، ارتقاء و تحرک و نشاط) که ابعاد متغیر پیش بین برای طراحی پارک بانوان در شهر زاهدان می باشند، از روش آزمون کولموگوروف- اسمیرنوف یک نمونه ای استفاده شده و نتایج نشان دهنده آن است که فرض نرمال بودن برای اثربخشی مولفه های طراحی پارک بانوان در شهر زاهدان رابطه دارد ($P > 0.05$). نتایج این آزمون در جدول شماره (۶) آورده شده است. در صورت برقراری فرض نرمال برای متغیرهای مورد مطالعه برای بررسی روابط

علاوه بر همبستگی تی استیودنت می توان از ضریب همبستگی اسپیرمن نیز استفاده کرد. در صورت برقرار نبودن فرض نرمال برای متغیرهای مورد مطالعه برای بررسی روابط تنها از همبستگی تی استیودنت می توان استفاده کرد.

جدول ۶- نتایج فرض نرمال (منبع: نگارنده)

متغیر	حجم نمونه	آماره آزمون	سطح معناداری
طراحی	۳۸۵	۲/۸۲۱	۰/۰۰۰
پارک بانوان	۳۸۵	۲/۶۲۷	۰/۰۰۰
ارتقاء و تحرک	۳۸۵	۲/۹۶۵	۰/۰۰۰
نشاط	۳۸۵	۳/۲۸۲	۰/۰۰۰

۱۱- تحلیل داده‌ها (بررسی مولفه های پژوهش)

مولفه اول: به دنبال طراحی پارک بانوان با رویکرد طراحی از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش می باشد؟
 HO: طراحی پارک بانوان با رویکرد طراحی از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش نمی باشد.
 H1: طراحی پارک بانوان با رویکرد طراحی از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش می باشد.

جدول شماره (۷): آزمون تی استیودنت در ارتباط با طراحی پارک بانوان با رویکرد طراحی

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Test value	Df	آماره آزمون	sig
طراحی	۳۸۵	۲,۶۴۴	۰,۶۱۹	۲	۳۸۴	۲۰,۴۵۶	۰/۰۰۰

یافته های جدول نشان می دهد با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون $0/000$ و از مقدار $0/05$ کمتر است، و همچنین میانگین $2/644$ از مقدار حد مطلوب که 2 می باشد، بیشتر است بنابراین فرض صفر رد می شود و فرض یک تایید می شود. یعنی در طراحی پارک بانوان برای شهر زاهدان مولفه طراحی اثر بخش می باشد.

مولفه دوم: به دنبال طراحی پارک بانوان با رویکرد پارک بانوان از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش می باشد؟
 HO: طراحی پارک بانوان با رویکرد پارک بانوان از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش نمی باشد.
 H1: طراحی پارک بانوان با رویکرد پارک بانوان از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش می باشد.

جدول شماره (۸): آزمون تی استیودنت در ارتباط با طراحی پارک بانوان با رویکرد پارک بانوان

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Test value	Df	آماره آزمون	sig
پارک بانوان	۳۸۵	۲,۸۱	۰,۶۴۲	۲	۳۸۴	۲۴,۹۸۹	۰/۰۰۰

یافته های جدول نشان میدهد با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون $0/000$ و از مقدار $0/05$ کمتر می باشد، و همچنین میانگین $2/81$ از مقدار حد مطلوب که 2 می باشد، بیشتر است بنابراین فرض صفر رد می شود و فرض یک تایید می شود. یعنی در طراحی پارک بانوان برای شهر زاهدان مولفه پارک بانوان اثر بخش می باشد.

مولفه سوم: به دنبال طراحی پارک بانوان با رویکرد ارتقاء و تحرک بانوان از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش می باشد؟
 HO: طراحی پارک بانوان با رویکرد ارتقاء و تحرک از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش نمی باشد.
 H1: طراحی پارک بانوان با رویکرد ارتقاء و تحرک از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش می باشد.

جدول شماره (۹): آزمون تی استیودنت در ارتباط با طراحی پارک بانوان با رویکرد ارتقاء و تحرک

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Test value	Df	آماره آزمون	sig
پارک بانوان	۳۸۵	۳,۳۵	۰,۶۲۰	۳	۳۸۴	۱۱,۳۳۰	۰/۰۰۰

یافته های جدول نشان میدهد با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون $0/000$ و از مقدار $0/05$ کمتر می باشد، و همچنین میانگین $3/35$ از مقدار حد مطلوب که 3 می باشد، بیشتر است بنابراین فرض صفر رد می شود و فرض یک تایید می شود. یعنی در طراحی پارک بانوان برای شهر زاهدان مولفه ارتقاء و تحرک اثر بخش می باشد.

مولفه چهارم: به دنبال طراحی پارک بانوان با رویکرد نشاط بانوان از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش می باشد؟

HO: طراحی پارک بانوان با رویکرد نشاط از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش نمی باشد.

H1: طراحی پارک بانوان با رویکرد نشاط از نظر زنان شهر زاهدان قابل پذیرش می باشد.

جدول شماره (۱۰): آزمون تی استیودنت در ارتباط با طراحی پارک بانوان با رویکرد نشاط

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Test value	Df	آماره آزمون	sig
پارک بانوان	۳۸۵	۳,۳۶	۰,۸۱۳	۳	۳۸۴	۸,۶۹۶	۰/۰۰۰

یافته های جدول نشان میدهد با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون $0/000$ و از مقدار $0/05$ کمتر می باشد، و همچنین میانگین $3/36$ از مقدار حد مطلوب که ۳ می باشد، بیشتر است بنابراین فرض صفر رد می شود و فرض یک تایید می شود. یعنی در طراحی پارک بانوان برای شهر زاهدان مولفه نشاط اثر بخش می باشد.

۱۱-۱- آزمون فریدمن

بررسی میزان تاثیر هریک از مولفه ها در طراحی پارک بانوان شهر زاهدان: خروجی Spss در آزمون فریدمن شامل دو جدول می باشد. در جدول نخست میانگین رتبه های هر متغیر ارائه شده و در جدول دوم نیز مشخصات آماری و آماره X^2 ارائه گردیده است. باتوجه به خروجی spss مقدار عدد معنی داری کمتر از $0/05$ و صفر بوده و دارای سطح معنی داری استاندارد ($P < 0/05$) می باشد. بنابراین فرض H. در سطح اطمینان ۹۵٪ تایید می شود.

جدول (۱۱): معنی داری آزمون فریدمن در طراحی پارک بانوان (منبع: نگارنده)

Test Statisticsa	
N	۳۸۵
Chi-Square	۳۲۲,۶۹۵
df	۳
Asymp. Sig.	۰,۰۰۰

a. Friedman Test

جدول (۱۲): میانگین رانک گوی ها (منبع: نگارنده)

میانگین رانک	گویه ها
۱,۷۹	طراحی
۲,۰۶	پارک بانوان
۲,۹۷	ارتقا و تحرک
۳,۱۸	نشاط

یافته های حاصل از جدول فوق نشان میدهد که: بیشترین مولفه تاثیرگذار در طراحی پارک بانوان در شهر زاهدان مولفه نشاط می باشد.

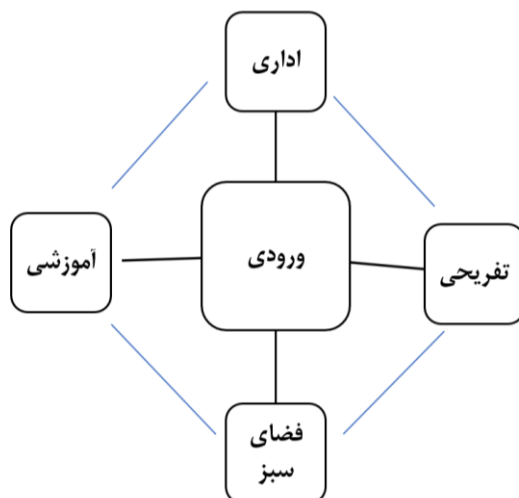
۱۱-۲- روایی و پایایی پرسشنامه ها

بر طبق آزمون آلفای کرنباخ ضریب پایایی پاسخنامه ها برابر $0/729$ می باشد و چون از $0/7$ بیشتر است پس پرسشنامه ها از پایایی بالایی برخوردارند.

۱۳- نکات مورد توجه در طراحی سایت بانوان شامل:

- طراحی منظم و بدون ابهام برای جلوگیری از تشویش و ایجاد آرامش ذهنی بانوان
- استفاده از شیب بندی مناسب برای خسته کننده نبودن فضاها، ایجاد دیدهای پیاپی و افزایش تحرک بانوان
- ایجاد سایه بان و سایه اندازی توسط درختان و سایر جهت مناسب بودن و استفاده از فضاها در طول روز جهت گفت و گو (ارتقا)
- استفاده از مصالح مناسب اقلیم گرم و خشک (موجب حضور بیشتر بانوان در نتیجه افزایش تحرک، نشاط)
- استفاده از باد مطلوب در سایت
- ترکیب فضاهای باز و بسته در کنار هم جهت حس تحریک (ارتقا ذهنی)
- محدود کردن دید به سایت جهت پابندی به ارزش های دینی وامنیت که موجب رضای شادی بانوان می گردد.
- (به وسیله ایجاد دیوارهای بلند و کمربند سبز در سمت شرق وجنوب سایت)
- تامین فضاهای ورزشی جهت تحرک بیشتر در نتیجه افزایش شادی بانوان

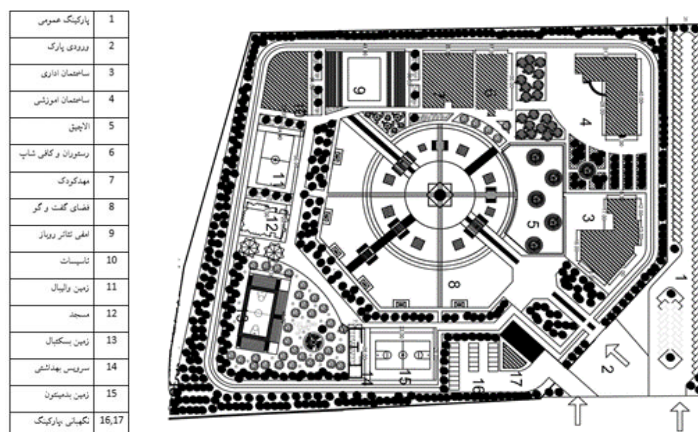
۹. تامین فضاهای آموزشی جهت ارتقا بانوان
 ۱۰. تامین فضاهای خدماتی برای نگه داشتن بانوان در مدت زمان بیشتر

نمودار ۵: دیاگرام ارتباطی کاربری‌ها (منبع: نگارنده)

۱۴- طراحی پلان پارک بانوان

با توجه به لکه گذاری هایی که در آلترناتیو قرار داده شده طراحی سایت به شکل زیر به وجود آمده است. در طراحی سعی شده است از فضای سبز برای جدا کردن حریم کاربری‌ها استفاده شود که علاوه بر حفظ کردن نام پارک بودن سایت به طور تقریبی فاصله و حریم هر یک را مشخص شده باشد و از طرفی در اطراف سایت محیط تقریباً مستطیل شکلی را برای دومیدانی در نظر گرفته و در مرکز به حالت تجمعی فضای برای قدم زدن و گفت و گو با آسایش اقلیمی در گرفته شده است. وجود کاربری‌های فرهنگی و آموزشی به ارتقا ذهنی بانوان کمک فراوانی می‌کند و طبیعت، آب و فضاهای ورزشی نیز به نشاط و افزایش آن تاثیر به سزایی دارد که در طرح به این موارد توجه شده است (تصویر ۱).

1	پارکینگ عمومی
2	ورودی پارک
3	ساختمان اداری
4	ساختمان آموزشی
5	الاینمنت
6	رستوران و کافه شاپ
7	مهدکودک
8	فضای گفت و گو
9	فضای نشاندن رویداد
10	نمایشگاه
11	زمین رانینگ
12	مسجد
13	زمین بسکتبال
14	سرویس بهداشتی
15	زمین بدنسازی
16,17	نگهبان پارکینگ

تصویر ۱: طراحی سایت پارک بانوان (منبع: نگارنده)

۱۵- نتیجه گیری

در این تحقیق در ابتدا به بیان روش تحقیق، معرفی جامعه آماری، نمونه آماری و روش نمونه گیری پرداخته شد. سپس ابزارهای جمع آوری داده‌ها، اعتبار و قابلیت اعتماد ابزار اندازه گیری بیان شد و معیارهای تاثیر نشاط و تحرک با ایجاد پارک بانوان را با این ابزار سنجیدیم و بر اساس پرسشنامه معیارها را طبقه بندی نموده و بر اساس آنها به پیشنهادات می‌رسیم و هم چنین با توجه به مسیر تحقیق و انتخاب رویکرد منتخب (ارتقا، تحرک و نشاط) به عنوان رویکردی در حل مسئله پژوهش حاضر مد نظر قرار گرفته است. با توجه به آن چه بیان شد طرح مورد نظر به گونه ای طراحی شده که بتواند پاسخگوی نیازهای بانوان این منطقه باشد. در فرایند طراحی این مجموعه برای افزایش بازدهی فضاها و هویت بخشیدن به طرح از احکام استخراج شده از مطالعات

نظری، تحلیل نمونه های مشابه و دیگر مطالعات این رساله استفاده شده است. در واقع تلاش شد تا فضایی دارای تمامی امکانات رفاهی و تفریحی جهت ارتقا، نشاط و شادی بانوان این منطقه و از همه مهمتر تعام لذیذ، اجتماعی و پذیرای حضور هر چه بیشتر بانوان خلق شود. با توجه به شاخص هایی که در مبانی نظری یافتیم و معیارهایی که از ویژگی های زنان و ارتباط آن با سایر عوامل دیگر مانند جامعه و ....، ویژگی های اصلی نشاط، تحرک و ارتقا به سوالاتی دست یافتیم که پاسخ آنها به صورت کیفی می باشد. مسئله دیگری که باید درمورد پرسش نامه بیان شود این است که متأسفانه شهر زاهدان کمبود و میتوان نبود پارک خصوصی بانوان را دارد و برخی آشنایی و دید مناسبی نسبت به پارک بانوان نداشتند.

منابع

۱. حبیبی، آرش، آموزش کاربردی SPSS، ویرایش دوم، پاییز ۱۳۹۱.
۲. رضازاده، راضیه، مریم محمدی، بررسی عوامل محدود کننده حضور زنان در فضاهای شهری، نشریه ی هنرهای زیبا-معماری و شهرسازی، شماره ۳۸، ص ۱۰۵-۱۱۴
۳. آیزنک، م، همیشه شادباشید (ترجمه ز، چلونگر)، انتشارات نسل نواندیش، ۱۳۷۸
۴. علیپور، ا، نوربالا، ا، ازه ای، ج و مطیعان، ح، شادکامی و عملکرد ایمنی بدن، مجله روانشناسی، ۱۳۷۹، ص ۲۱۹-۲۳۳
۵. کریر، راب، فضای شهری، ترجمه خسرو هاشمی نژاد، اصفهان: خاک، ۱۳۸۴
۶. رفیعیان، مجتبی، عسگری، علی، سالمندان و ضرورت امایش فضاهای شهری، همایش بین المللی سالمندان، تهران: دانشکده بهزیستی و توان بخشی، ۱۳۸۱، ص ۱-۲۱
۷. دادور، رحمت الله، افضلی، معصومه، بررسی نقش زنان در نظام برنامه ریزی و طراحی شهری در شهر کرمان در سال ۱۳۸۶، همایش ملی زن و معماری، تهران: آموزشکده فنی حرفه ای دخترانه سما، ۱۳۸۸، ص ۱-۱۴
۸. کمالی، ماندانا، مرادی، پرنیا، غفوری، مرضیه، طراحی و مناسب سازی فضاهای شهری برای حضور زنان، همایش ملی زن و معماری، تهران: آموزشکده فنی حرفه ای دخترانه سما، ۱۳۸۸، ص ۱-۱۵
۹. عرشی ها، مریم، میری، آتوسا، تاثیر فضاهای جنسیتی شده بر احساس امنیت زنان، نمونه موردی: میدان مادر و راه آهن تهران، فصلنامه پژوهش اجتماعی، ۱۳۹۰، ص ۱۱۹-۱۴۲
۱۰. کاظمی، مهروش، رویکردی به موقوله جنسیت و تاثیر آن در کیفیت فضا، نمونه موردی: پارک فجر تبریز، نشریه هویت شهر، ۱۳۸۸، س ۳، ش ۴، ص ۴۷-۵۸
۱۱. ارونسون، الویت، چکیده ای از روانشناسی اجتماعی، ترجمه شکرکن، تهران، نشر ایران، ۱۳۸۶
۱۲. بیری، آن آرو و هیگینز، برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین، ترجمه سید حسین بحرینی و کیوان کریمی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۱
۱۳. جامعی فرد، محبوبه، عملکردها، معیارها و الگوهای طراحی پارک های بانوان در تهران، نمونه موردی، بهینه سازی بوستان پردیس بانوان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی - واحد علوم و تحقیقات تهران، ۱۳۸۹
۱۴. فالاحت، محمصدق، مفهوم حس مکان و عوامل شکل دهنده آن، تهران، نشریه هنرهای زیبا، تابستان ۱۳۸۵
۱۵. لس، هیوود و دیگران، اوقات فراغت، ترجمه محمداحسانی، تهران، نشر امید دانش،
۱۶. لینچ، کوین، تئوری شکل شهر، ترجمه حسین بحرینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۱
۱۷. مرتضوی، شهرناز، روانشناسی اجتماعی و آشنایی با روانشناسی بین فرهنگی، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۷۰
۱۸. مرتضوی، شهرناز، روانشناسی محیط و کاربرد آن، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۰
۱۹. مطلبی، قاسم، روان شناسی محیط، دانشی نو در خدمت معماری و طراحی شهری، تهران، نشریه هنرهای زیبا، زمستان ۱۳۸۰
۲۰. شریعتی ایران، غریبی محمدرضا، مروری بر ضرورت پارک بانوان در ایران، سومین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در علوم انسانی، مدیریت و معارف اسلامی، ۱۳۹۸
۲۱. تاجدار، وحید و اکبری، مصطفی (۱۳۸۷) (زنان و حکمروایی خوب شهر، جستارهای شهرسازی، شماره ۲۴ و ۲۵
۲۲. حاضری، صفیه، بررسی و ارزیابی کارکرد و موفقیت پارک های بانوان مورد نمونه: شهر تبریز، چهارمین همایش علمی سراسری دانشجویی جغرافیا، تهران، ۱۳۹۱
۲۳. هاشمی تیله نویی، ملیحه، میرغلامی، مرتضی، رفیعیان، مجتبی، سنجش رضایتمندی از پارکهای بانوان هویت شهر، ۱۳۹۳، ص ۴۹-۶۲
۲۴. عابدی، سپیده، پارک شهری، فرصت مدنی یا تهدید جامعه؟ ملاحظات امنیت اجتماعی در طراحی پارک شهری، فصلنامه منظر ۲، ۱۳۸۹، ص ۱۰
۲۵. اینگلهارت، رونالد، تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی، مریم وتر، تهران، انتشارات کویر، ۱۳۷۳

۲۶. مجنونیان، ه، مباحثی پیرامون پارکها و فضای سبز و تفرجگاه ها، ناشر سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران، ۱۳۷۴
۲۷. موسوی، مهدی، بررسی جامعه شناختی عوامل موثر بر نشاط اجتماعی در سطح خرد و کلان، پایان نامه کرسناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه اجتماعی، ۱۳۸۷
۲۸. پورمحمدی، محمدرضا، برنامه ریزی کاربری اراضی شهری، انتشارات سمت، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۲
۲۹. سعیدینیا، احمد، فضاهای سبز شهری، کتاب سبز شهرداری، وزارت کشور جلد سوم، تهران، ۱۳۷۹
۳۰. سعیدینیا، احمد، فضای سبز شهری، کتاب سبز شهرداری، مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهری، وزارت کشور، چاپ نهم، ۱۳۷۹
۳۱. تقی زاده، نداء، پارک بانوان، کارشناسی ارشد معماری منظر، دانشگاه تهران، ۱۳۸۷
۳۲. سرایی، محمدحسین، روستا، مجتبی و امیر اشنوئی، عوامل موثر بر گذران اوقات فراغت در مناطق شهری ایران مطالعه موردی، منطقه ۸ مشهد، فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای، سال دوم، شماره ۷، مردودشت، ص ۲۵-۳۷، پاییز ۱۳۹۱
۳۳. یوسف حسین نژاد، سیده معصومه اسماعیل پوره، زن در اندیشه اسلامی، پژوهش نامه اسلامی زنان و خانواده، سال پنجم/ شماره هشتم/ بهار و تابستان ۱۳۹۹
۳۴. مدنی پور، علی، طراحی فضای شهری، ترجمه فرهاد مرتضایی، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری، تهران، شهرداری تهران، ۱۳۸۷
۳۵. میخاییل گریگوریویچ پیکولین، کریم ریگی، کتاب بلوچان: شرح تاریخی و مردم شناسی، انتشارات ریبیدان، ۱۳۹۷
۳۶. سیمای عمومی استان، استانداری سیستان و بلوچستان، ۲۰۱۵-۱۲-۰۹، دریافت شده در ۲۰۱۹-۰۱-۰۱.
۳۷. بازدید استاندار محترم از پروژه خط دوم انتقال آب زابل به زاهدان. www.sbdoe.ir، بایگانی شده از اصلی در ۲۵ نوامبر ۲۰۱۸، دریافت شده در ۲۰۱۸-۱۲-۲۹.
38. Fujita, F., Diener, E., & Sandvic, E. (1991). Gender differences in negative affect and well-being: The case for emotional intensity. *Journal of Personality & Social Psychology*, 61(3), 427-434.
39. Diener, E., Suh, E.M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being three decades of well-being. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276-302
40. Myers, D. G. (2000). The Friends and Faith of Happy people. *American Psychologist*, 55(1), 56-57
41. Veenhoven, R. (1988). The utility of happiness. *Social Indicators Research*, 20, 254-333
42. Salovey, P., Rothman, A. J., Detweiler, J., Develer, J. B., & Steward, W.T. (2000). Emotional states and physical health. *American Psychologist*, 55(1), 110-121
43. Biddle, S., & Mutrie, N. (1991). *Psychology of physical activity and exercise*. London: Springer-Verlage.
44. Steptoe, A., & Boiton, J. (1988). The short-term influence of high and low intensity physical exercise on mood. *Health and Psychology*, 2, 91-106
45. Hills, P., Argyle, M. (1998). Musical and religious experiences and their relationship to happiness. *Personality and Individual Differences*, 25, 523-535
46. Greely, A.M. (1974). Sociology of paranormal. In P. Hills & M Argyle (Eds.), *Musical and religious experiences and their relationship to happiness*. *Personality and Individual Differences*, 25, 91-102
47. Bental, R.P. (1992). Words: a proposal to classify happiness as a psychiatric disorder. *Journal of Medical Ethics*, 18, 94-98
48. Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychology Bulletin*, 95, 542-575.
49. Argyle, M. (2001 a). Personality, self-esteem and demographic predictions of happiness and depression. In H.Cheng & A. Farnham (Eds.), *The Psychology of*
50. Happiness
51. Wart, P. J. (2001) What determines happiness [http:// Vanderbilt.owc.Well.source.Com/Idh/content-print.Asp?ID=290](http://Vanderbilt.owc.Well.source.Com/Idh/content-print.Asp?ID=290).
52. Wilson, W. (1967). Correlates of avowed happiness. *Psychological Bulletin*, 67, 294-306
53. Argyle, M., Martin, M., & Lu, L. (1995). Testing for stress and happiness: The role of social and cognitive factors. In C. D. Spilberger & I. Sarason (Eds.), *Stress and emotion* (pp.173-187). Washington: Taylor
54. 53-scottish natural association, information on natural heritage trends, scarrish natural association, 1981.